

27.08.2014/MM
J.nr. 10-0300

**Kulturdvalget
Christiansborg
DK-1240 København K
Att.: Birgitte Toft-Petersen**

ADR Olof Palmes Allé 11,
DK-8200 Aarhus N
TLF +45 89 440 440
FAX +45 86 168 910
WEB www.dmjx.dk
CVR 31111048
VAT DK-3111 1048
EAN 5798000555174
IBAN DK2902164069145620
SWIFT DABADKKK
BANK DANSKE BANK
Reg.nr. 0216, kontonr. 4069145620

Høringssvar fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole til beretning afgivet af Folketingets Kulturdvalg og Retsudvalg 3. juni 2014

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole finder det positivt og vigtigt, at høringen indeholder bemærkninger om, at *demokratiet bygger på en fri og kritisk presse, og at det er væsentligt, at pressen har reel frihed til også at bringe kritiske og afslørende historier*. Vi opfordrer udvalget til at være opmærksom på, at dette ikke svækkes gennem ændringer på hverken persondatabeskyttelsesområdet eller inden for medietik og medieansvar.

Vi har bemærkninger til såvel persondataområdet som til området medieetik og -ansvar, og vi tillader os at anføre kommentarer til begge områder, uanset at høringsanmodningen alene kommer fra arbejdsgruppen vedrørende medieetik og mediansvar.

Persondataregulering

EU-Kommissionens forslag til en ny persondataregulering, fremlagt i januar 2012, indebærer, at den nye regulering skal fastsættes i en forordning, således at EU-reglerne bliver umiddelbart gældende i medlemslandene. Hvis Kommissionens forslag gennemføres, vil de nationale persondatalove blive afskaffet.

Det nuværende persondatadirektiv overlader til nationale parlamenter at fastlægge mere præcise betingelser for behandling, herunder videregivelse af persondata. Folketinget har brugt muligheden til at justere listen over sensitive oplysninger, så den passer bedre med nordisk tradition end direktivets liste. Persondataloven har desuden fået særlige regler, der begrænser brug af personoplysninger til markedsføring, og det er understreget i loven, at den ikke må anvendes i strid med informations- og ytringsfriheden ifølge Den Europæiske Menneskeretskonvention art. 10.

Kommissionens oprindelige forslag indeholder ikke en bestemmelse, der sikrer retten til aktindsigt. EU's Data Protection Supervisor har gjort opmærksom på, at persondatareguleringen kan komme i konflikt med offentlighedsregler, og han har foreslået en bestemmelse, der sikrer, at persondata ved offentlige myndigheder kan udleveres efter regler, der giver ret til aktindsigt.

Kommissionen har i forhandlinger med Rådet præsenteret et diffust forslag om "forening" af persondatabeskyttelse og retten til aktindsigt.

EU-Parlamentet har et forslag om en frist for medlemsstaterne til at meddele Kommissionen, hvilke nationale regler om aktindsigt, der kan forenes med beskyttelsen af persondata. Ingen af disse forslag sikrer retten til aktindsigt efter nationale love.

Vi opfordrer Folketinget til at overveje, om det er klogt at afskaffe de nationale lovgiveres kompetence, der hidtil er brugt i Danmark til at sikre offentlighedsregler, begrænse brug af persondata til markedsføring og til at definere oplysninger, der skal betragtes som sensitive.

Persondatareguleringens betydning for offentlighed bliver belyst af forskningschef ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole Oluf Jørgensen i bogen "Offentlighed i Norden", der udgives efteråret 2014 af forlaget Nordicom, Göteborgs Universitet.

Medieansvar

Det er generelt vigtigt, at virksomheder ikke kan regne med en fortjeneste ved lovovertrædelser. Det gælder også for medier, og det kan overvejes, om de nuværende retsregler giver tilstrækkelig præventiv effekt i forhold til mediers krænkelser af privatliv.

Godtgørelser til de enkelte krænkede personer kan ikke tage højde for, om der er tale om enkeltstående overtrædelse ved et medie eller gentagne, systematiske krænkelser rettet mod mange personer. Bødestraffe giver derimod mulighed for gentagelsesvirkning, og medieansvarsloven har en regel om forhold, der kan tillægges vægt ved udmåling af bøder (§ 26, stk. 2). Der er ikke en klar retspraksis om brug af denne bestemmelse. Det samme gælder for straffelovens konfiskationsregel. I den aktuelle sag har politiet rejst sigtelse mod Aller-koncernen, og politiske overvejelser om ændring af regler bør afvente udfaldet af sagen.

Se og Hør-sagen kan give anledning til at overveje retsplejelovens regler for mediers kildebeskyttelse (§ 172). Der er to undtagelser for kildebeskyttelsen. Den ene, der handler om forhold hvor strafferammen går op til 4 års fængsel, skelner ikke mellem, om anonyme kilder forsyner pressen med oplysninger om det ene eller andet. Rygter og oplysninger om privatliv er som udgangspunkt lige så beskyttede som oplysninger om samfundsmæssige forhold. Hvis samarbejdet mellem "tys-tys-kilden" og Se og Hør havde været begrænset til drypvise informationer, kunne der ikke være rejst sigtelse for forhold, der kan give op til 6 års fængsel, og kildebeskyttelsen havde været holdbar.

Den anden undtagelse for kildebeskyttelse handler om sager om overtrædelse af straffelovens tavshedspligt. I denne bestemmelse holder kildebeskyttelsen, når en journalist afdækker forhold af samfundsmæssig betydning (§ 172 stk. 6). Det kan overvejes at indsætte samme kriterium i den førstnævnte undtagelse.

Hensynet til ytringsfriheden taler stærkt for kildebeskyttelse for at sikre oplysninger om forhold, der har samfundsmæssig betydning. Der er derimod ikke væsentlige hensyn til ytringsfriheden, der taler for at beskytte kilder, der giver oplysninger om rent private forhold, uden at dette har væsentlig samfundsmæssig betydning.

Se og Hør-sagen kan i øvrigt give grund til at overveje, om denne regel om brud på tavshedspligt kun skal gælde straffelovens tavshedspligt. Den gælder for personer ved offentlige myndigheder, men ikke for personer, der udfører opgaver for private virksomheder f.eks. pengeinstitutter og NETS.

Her gælder tavshedspligt efter markedsføringsloven, men sager om brud på denne tavshedspligt kan ikke tilsidesætte kildebeskyttelse, hvis der er tale om drypvise lækager f.eks. om rent private forhold uden samfundsmæssig betydning.

I forhold til den generelle standard i danske medier har de presseetiske retningslinjer og Pressenævnet en vigtig funktion. Danske Medier og Journalistforbundet har justeret de presseetiske retningslinjer i 2013, og Pressenævnet har strammet kravene til mediers offentliggørelse af nævnets kritik.

De presseetiske krav til høring, genmæle, berigtigelser og offentliggørelse af kritik fungerer hensigtsmæssigt, og vi anser dette af større betydning for den generelle standard end eventuelle justeringer af niveauer for godtgørelser og bødestraffe. Vi anerkender dog, at niveauet af godtgørelser og bødestraffe kan have effekt i forhold til medier, der ikke lader deres varetagelse af medieetik og medieansvar påvirke af Pressenævnets sanktionssystem.

Med venlig hilsen

Jens Otto Kjær Hansen
Rektor
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole